

Wolley Dod vermoeden, »that something about the atmospheric conditions had turned the moths a bit crazy.«

Kan de samenstelling der stroop van invloed zijn, en zijn er wellicht meer dergelijke gevallen op smeer waargenomen?

A. J. VAN ROSSUM.

De afmetingen van *Protoparce convolvuli* L.

In Augustus 1904 was ik in de gelegenheid, den Windepijlstaart in zijn kracht te zien. Op Schovenhorst, te Putten op de Veluwe, had ik in den moestuin een groot perk met siertabak, *Nicotiana affinis*, doen beplanten. In de tweede helft van Augustus nu was 't merkwaardig om te zien, welk eene massa van bovengenoemde vlinders tegen den avond dit perk kwamen bezoeken. Ik heb ongeveer 14 dagen achtereen elken avond die plek bezocht en deed verschillende waarnemingen en ving ook een aantal vlinders, welke ten deele voor de verzameling geprepareerd werden, ten deele voor later onderzoek op spiritus bewaard.

De siertabak ¹⁾ schijnt voor onzen vlinder al bijzonder veel aantrekkelijks te hebben, past hem dan ook geheel door hare lange bloembuis, welker lengte weinig minder is dan die van den zuiger van dit insect, welke ongeveer 8 cM. bedraagt. Vermoedelijk is geen andere inlandsche vlinder in staat om, bij gebrek aan een zoo langen zuiger, den honing van deze bloem te bereiken.

De Windepijlstaarten verschenen reeds terwijl het nog goed licht was, waren dan eerst verbazend woest en zogen nog niet, doch snorden in ijpende vaart over en langs het bloemperk heen; niet zelden nam ik waar, dat aanvliegende vlinders, door de des avonds sterk riekende bloemen aangetrokken, met zulk eene vaart aanstormden, dat zij het perk wel 30 of 40 M. voorbij vlogen, om dan te wenden en terug te vliegen. Ik kreeg wel den indruk, dat deze uitnemende vliegers groote afstanden kunnen afleggen, wat in verband met de quaestie van het hierheenvliegen van zuidelijke exemplaren niet van gewicht ontbloomt is.

Naarmate het duisterder werd, werden de dieren rustiger en gingen duchtig te gast, steeds in de lucht blijvende »staan«, d. w. z.

1) Zie ook de mededeelingen van den heer Six, Tijdschrift voor Entom. Dl. 39, p. XXIII.

zich niet op de bloem nederzettend, doch er voor blijvende vliegen en dan als met een ruk zich verwijderend, dikwijls in eens naar de tegenovergestelde zijde van het perk. Het is werkelijk interessant, zoo'n paar dozijn van deze reuzenvlinders om zich heen te hooren snorren en in volle actie bezig te zien.

De 46 voor de verzameling geprepareerde voorwerpen waren dooreengenomen groot van stuk, grooter dan het gemiddelde der 25, welke ik reeds bezat. Het grootste wijtje van deze laatste mat 122 mM. vlucht. Onder de voorwerpen van 1904 was de grootste maat 126 mM.

Hieronder volgt eene opgave der maten van alle in mijn bezit zijnde voorwerpen, waarbij die van 1904 afzonderlijk zijn genoteerd. Bij de vroegere was geen verschil in gemiddelde afmetingen vast te stellen tusschen gevangen en gekweekte exemplaren.

		1904	
♂	♀	♂	♀
103	107	104	110
103	109	106	110
103	111	106	110
104	112	106	111
106	113	107	113
106	114	108	113
106	117	109	114
107	118	109	114
107	118	110	114
107	120	110	115
108	122	110	115
108		111	115
108	11 stuks, gemiddeld	111	116
111	à ruim 114.6 mM.	112	116
		112	117
14 stuks, gemiddeld		113	118
à ruim 106.2 mM.		113	118
		115	118
			119
		18 stuks, gemiddeld	119
		à ruim 109.5 mM.	120

120

121

121

122

122

125

126

28 stuks, gemiddeld
à ruim 116.8 mM.

Het gemiddelde van alle mannetjes was ruim 108 mM., dat van alle wijfjes ruim 115.7 mM. De uiterste maten waren voor de mannetjes 103 - 115, voor de wijfjes 107 - 126 mM. Kleinere voorwerpen, zooals die wel elders voorkomen, schijnen bij ons zeldzaam te zijn. De bij Snellen, »de Vlinders van Nederland«, I p. 98, opgegeven maten, zijn 95—110 mM., die van Meyrick, British Lepidoptera, p. 298, 95—118 mM.

Later hoop ik nog op deze vlindersoort terug te komen, ook in verband met enkele vragen, welke open bleven in het opstel van Dr. Kallenbach, Tijdschrift voor Entomologie, Dl 44, p. 115—120.

J. TH. OUDEMANS.

Een Entomologisch Adresboek.

Bij Wilhelm Junk, Verlag für Entomologie, Berlin NW., Rathenower Strasse 22, is verschenen een »Entomologen-Adressbuch«, dat werkelijk in eene dikwijls gevoelde behoefte voorziet. Het boek, dat 296 bladzijden telt, vermeldt de namen en woonplaatsen van bijna 9000 entomologen, alsmede de branche, waarmede ieder zich bezig houdt.

In elk werelddeel zijn de landen alphabetisch gerangschikt, terwijl de persoonsnamen bij elk land eveneens in alphabetische volgorde vermeld worden. Aan het slot vindt men nog eene alphabetische lijst van alle persoonsnamen, welke in het boek voorkomen.